

INTERJÚ ERDÉLYINÉ MÓDLY ÁGNESSEL

I. A foglalkozás rövid összefoglalása

A foglalkozás célja, hogy elmélyítse és új nézőpontba helyezze az 1956-os forradalomról és szabadságharcról tanultakat. Feldolgozását 8. és 12. évfolyamon egyaránt ajánljuk.

A feldolgozás csoportmunka, projektmunka, pármunka (részben házi feladat) formájában történik, s a diákokat a legújabb kommunikációs és digitális eszközök használatára is sarkalja.

Elsősorban **összefoglaló, ismétlő-rendszerező óráknak** ideális.

Nevelési célok: A tanuló felismeri, hogy amikor egy esemény bekövetkezett az okait kutatjuk, nemcsak azt a kérdést kell feltenni magunknak, hogy miért következett be az esemény, hanem azt is, hogy miért nem valami más történt helyette. Átlátja, hogy nehéz történelmi helyzetben az emberek nézeteit, döntéseit és cselekedeteit élethelyzetük miként befolyásolja. Felismeri, hogyan alakították egy család sorsát a politikai, történelmi események.

Megismeri és átérzi a forradalom és szabadságharc hőseinek és áldozatainak a sorsát, szolidáris velük. Belátja, hogy a szovjet megszállás és a kommunista diktatúra a lakosságot szabadságjogaiban korlátozta, de tudatosítja, hogy a gyerekek teljesen más képet alkothattak a korszakról.

Felismeri a szovjet megszállás és az ebből fakadó korlátozott állami szuverenitás következményeit. Képes felhasználni különböző visszaemlékezők adatközléseit, kiszűrve azok szubjektív elemeit, objektív történelmi kép kialakítása céljából az adott korról.

Kerettantervi fogalmak, nevek, topográfiai és kronológiai adatok:

Dolgozók Pártja (MDP), népköztársaság, internálás, ÁVH, besúgó hálózat, egypártrendszer, pártállam, reakciós, koncepciók, MEFESZ, intervenció.

Mindszenty József, Rákosi Mátyás, Kádár János, Nagy Imre, Maléter Pál.

Az 1956-os forradalom főbb fővárosi helyszínei: 1945, 1956. október 23., 1956. november 4.

(TÖRTÉNELEM, TÁRSADALMI ÉS ÁLLAMPOLGÁRI ISMERETEK kerettanterv a gimnáziumok 9-12. évfolyama számára)

Az óraelem felhasználásának vázaltos összefoglalása:

- Órát megelőző házi feladat (kérdéssor)
- Órai vagy tanári külön ellenőrzés, majd a filmes interjú irányított kérdések általi frontális megbeszélése
- Órai munka / házi feladat (projekt) csoportmunkában/egyéni

A tananyagegységet **szóbeli értékelés és jegyadás** zárja az elkészült projekt, az órai munka és a tanulói óravázlat alapján.

56 interjú '56-ról – Módszertani segédanyag az „1956: a magyar forradalom a legújabb történelmi kutatások tükrében” című akkreditált pedagógus-továbbképzéshez

II. Az óra előkészítése

Házi feladat az órát megelőzően: nézzétek meg az Erdélyiné Módly Ágnessel készült interjút, majd válaszoljatok az alábbi kérdésekre!

1. Az interjúalany sokszor el lett választva családtagjaitól. Milyen bel- vagy külpolitikai események miatt nem láthatta:

- babakorában a szüleit?
- a nagyszülőknél töltött évek alatt a nagyapát?
- iskolás éve alatt az édesanyját?

.....

.....

.....

2. Nézz utána, mit jelentenek az alábbi szavak, kifejezések: láger, kitelepítés, IKKA-csomag, gang, last minute, spájz!

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. Miért kellett a libát a spájzban, a cukrot a földbe elásva tartani? Miért nem volt ajánlatos erről az iskolában beszélni?

.....

.....

.....

4. Hogyan csapódott az 1956 őszi megnyilvánuló erőszak a gyerekeken?

.....

.....

56 interjú '56-ról – Módszertani segédanyag az „1956: a magyar forradalom a legújabb történeti kutatások tükrében” című akkreditált pedagógus-továbbképzéshez

III. Órai munka – az óra menete

Bevezetés és a házi feladat megbeszélése:

Az interjúhoz kapcsolódó feladatok: megoldható pármunkában (ez esetben minden pár minden feladatot megold) vagy csoportmunkában, amikor egy-egy csoport egy-egy feladatot dolgoz ki.

1. Olvassátok el az alábbi cikket, majd válaszoljatok a kérdésekre!

https://www.mozaweb.hu/Lecke-Tortenelem-Tortenelem_8-A_hatar_ami_elvaszt_Olvasmany-102088

- Ha a Módy Ágnes családja tehetősebb lett volna, milyen külföldi országokba vihették volna az interjúalanyt 5, 10 és 15 éves korában?
- Milyen gyakran utazhatott el az interjúalany és a férje Görögországba?
- Látsz-e összefüggést a belpolitikai helyzet alakulása és a külföldi utazások lehetősége között?

2. Végezzetek internetes keresést, és derítsetek ki minél többet az interjúalany férjéről. A talált adatok mennyire támasztják alá az interjúalany beszámolóját?

<http://mek.oszk.hu/01900/01937/html/szerviz/oha/erdme.htm>

(Az ügyesebbek megtalálhatják Erdélyi Tibor nevét a rendszerváltás után nyilvánosságra hozott ügynöklistán: a börtönből való szabadulása után „Szilárd” fedőnéven ügynök lett. Mennyiben befolyásolja ez a forradalom idején játszott szerepéről alkotott képünket?)

3. Módy Ágnes szülei egy ideig menekülttáborban éltek. Internetes kutatás alapján mutassátok be, milyen lehetett az életük.

http://epa.oszk.hu/00400/00414/00037/pdf/Korall_46_04_Erdos.pdf

4. Nézzetek utána, milyen büntetést kaptak az interjúalany férjének cellatársai? Később szerepet játszottak a rendszerváltásban? (Göncz Árpád, Mécs Imre)

IV. Házi feladat (szorgalmi)

- A) Mutassátok be az 56-os forradalmat követő magyar menekültáradat fő irányait, jellegét! Milyen szervezeteket, sajtótermékeket hoztak létre a magyar menekültek?
- B) Készítsetek egy-egy 5 perces beszámolót Göncz Árpád és Mécs Imre életútjáról!

MELLÉKLET – A feladatlap lehetséges megoldása

1. Az interjúalany sokszor el lett választva családtagjaitól. Milyen bel- vagy külpolitikai események miatt nem láthatta:

©Jelen szakmai anyag az „1956 – a magyar forradalom a legújabb történeti kutatások tükrében” című akkreditált pedagógus-továbbképzés (alapítási engedély száma: 27282/1/2016) keretében jött létre, amelyet a Prekog Alfa Szolgáltató és Tanácsadó Kft. a Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány megbízásából szervezett. Az anyag minden üzleti célú felhasználása csak a nevezett szervezetek hozzájárulásával lehetséges.

56 interjú '56-ról – Módszertani segédanyag az „1956: a magyar forradalom a legújabb történeti kutatások tükrében” című akkreditált pedagógus-továbbképzéshez

- babakorában a szüleit? – a világháborúban katonaként szolgáló apjának Ausztriába kellett menekülnie a családjával, de nem akarták kitenni 8 hónapos gyermeküket a tábori életnek, ezért hazaküldték a nagyszülőkhöz
- a nagyszülőknél töltött évek alatt a nagyapát? – hadifogságban volt
- iskolás évei alatt az édesanyját? – 4 évet ült börtönben a Rákosi-korszakban. „Még ítélet se volt, semmi sem volt, csak elvitték, mert nem jelentette valamilyen provokátor járt a cégnél, hogy disszidálni fog, és kinek mit üzen, és ő meg ezt nem jelentette. Meghallgatta, kész, de nem üzent senkinek semmit. Ezzel együtt, hogy nem jelentette, négy évet úgy börtönben, hogy semmiért.”

2. Nézz utána, mit jelentenek az alábbi szavak, kifejezések: lágér, kitelepítés, IKKA-csomag, gang, last minute, spájz!

- lágér: tábor (itt menekülttábor)
- kitelepítés: „politikai érdekek alapján egyes személyek vagy népcsoportok kényszerű elköltöztetése egy az országon belüli, de a lakóhelytől távol eső kényszerlakhelyre vagy más ország területére. 1945 után a nagyhatalmak döntése értelmében kitelepítettek kb. 200 ezer magyaro.-i németet, és ~ sújtotta a csehszlovák nemzetállamban élő magyarokat is. A kommunista hatalom is alkalmazta a ~ t: 1951. június 17-én belügyminisztériumi döntés alapján elrendelték a volt kizsákmányolók Budapestről való ~ ét. Alkalmazták mindenkire, akit a kommunizmus ellenségének tartottak: a háború előtti államapparátus tisztviselőire, katonáira, rendőreire, kulákokra ([kuláklista](#)) stb. Legalább 12 ezer embert kényszerítettek lakóhelye elhagyására, és vittek megbélyegezve eldugott kis falvakba, embertelen körülmények közé. 1953. június 26-án rendelkeztek (1034/1953. sz. M.T. r.) a ~ megszüntetéséről és az internálótáborok ([internálás](#)) felszámolásáról.” (forrás: <http://www.rev.hu/sulinet45/szerviz/kislex/kislexis.htm>)
- IKKA-csomag: az IBUSZ Külföldi Kereskedelmi Akció rövidítése – ezen az intézményen keresztül küldtek Magyarországra segélycsomagokat <https://hu.wikipedia.org/wiki/IKKA>
- gang: többszintes házak függő- vagy körfolyosója
- last minute: utazási iroda által meghirdetett útra az időpont közeledtével olcsóbban lehet(ett) jelentkezni
- spájz: éléskamra

3. Miért kellett a libát a spájzban, a cukrot a földbe elásva tartani? A beszolgáltatási rendszer miatt. Senki nem vághatott le állatot engedély nélkül, a cukrot pedig jegyre adták. **Miért nem volt ajánlatos erről az iskolában beszélni?** Bárki meghallhatta, és feljelentette a családfőt. Akár a diákok között is lehettek besúgók, de az is elég volt, ha merő jószándékból mesélte el otthon a szülőknek, akik esetleg épp a rendszert támogatták.

Hogyan csapódott az 1956 őszén megnyilvánuló erőszak a gyerekeken? Ők maguk is erőszakossá váltak: a párttitkár gyerekét fel akarták akasztani, bár valójában nem nagyon tudtak semmit a forradalomról. „Hát azt se tudtuk, mi újság. És a nagyobbik fiúk, aki már hetedik-nyolcadikosok voltak, „úúú, itt a párttitkár fia, kössük föl!” . És a tornateremben elég magasán voltak az akasztók, ahová ruhákat raktuk föl, mert ugye a tornaterembe másképp mentünk be. És sálakat kötöttek össze, és fölakasztották. És akkor valamelyik osztálytársam észnél volt, és rohant a tanárba, és akkor jött a tornatanár meg egy másik tanár, és akkor levágták a gyereket.”

©Jelen szakmai anyag az „1956 – a magyar forradalom a legújabb történeti kutatások tükrében” című akkreditált pedagógus-továbbképzés (alapítási engedély száma: 27282/1/2016) keretében jött létre, amelyet a Prekog Alfa Szolgáltató és Tanácsadó Kft. a Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány megbízásából szervezett. Az anyag minden üzleti célú felhasználása csak a nevezett szervezetek hozzájárulásával lehetséges.